

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

โครงสร้างตลาดการเงินไทย ตลาดการเงิน (financial market) เป็นแหล่งกลางในการระดมเงินจากผู้มีเงินออม เพื่อจัดสรรเป็นทุนแก่ผู้ต้องการเงินทุน ในการทำหน้าที่ดังกล่าวตลาดการเงินต้องอาศัยกลไกสำคัญ 2 ประการ อันได้แก่ สถาบันการเงิน และเครื่องมือหรือตราสารทางการเงิน ตลาดการเงินอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ตามอายุของเงินทุนที่จัดหามาได้ คือ ตลาดเงิน และ ตลาดทุน (capital market)

ตลาดเงิน เป็นแหล่งกลางในการระดมเงินออมระยะสั้น (ไม่เกิน 1 ปี) ซึ่ง จัดสรรให้กู้ยืมแก่ผู้ต้องการเงินทุนเป็นการชั่วคราว โดยที่ผู้กู้และผู้ให้กู้ไม่จำเป็นต้องมีการติดต่อกันโดยตรง แต่สามารถกระทำการกู้ยืมผ่านตลาดเงิน โดยผู้ให้กู้ออมเงินให้ผู้กู้ก่อน และคาดว่าจะได้รับเงินต้นคืนพร้อมดอกเบี้ยในภายหลัง สถาบันในตลาดเงินได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน และบริษัทเครดิตฟองซิเออร์ เป็นต้น ซึ่งสถาบันการเงินเหล่านี้ถูกกำกับดูแล โดยธนาคารแห่งประเทศไทย ตราสารทางการเงินที่ใช้ในตลาดเงินประกอบด้วย ตั๋วสัญญาใช้เงิน (promissory note) ตั๋วแลกเงิน (bill of exchange) ตั๋วเงินคลัง (treasury bill) และ ตั๋วเงินฝาก (certificate of deposit) เป็นต้น

ตลาดทุน เป็นแหล่งกลางในการระดมเงินออมระยะยาว (มากกว่า 1 ปี) เพื่อจัดสรรให้กับผู้ต้องการเงินลงทุนในระยะยาว ผู้ประกอบการสามารถแสวงหาเงินทุนเพื่อนำไปใช้ก่อตั้งหรือขยายกิจการให้เจริญก้าวหน้าสถาบันในตลาดทุนได้แก่บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ บริษัทหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และสถาบันอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจหลักทรัพย์ เช่น บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวม สมาคมนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ สมาคมบริษัทหลักทรัพย์ เป็นต้น ซึ่งองค์กรที่ทำหน้าที่กำกับดูแลสถาบันในตลาดทุนได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ตราสารทางการเงินหรือหลักทรัพย์ ในตลาดทุน ประกอบด้วย หุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิ พันธบัตร หุ้นกู้ หุ้นกู้แปลงสภาพ ใบสำคัญแสดงสิทธิในการซื้อหุ้น และหน่วยลงทุน โดยทั่วไปแล้วตลาดทุนอาจจำแนกออกได้เป็น 2 ส่วนคือ

1. ตลาดแรกหรือตลาดหลักทรัพย์ออกใหม่ (Primary market หรือ New issue market) เป็นแหล่งกลางสำหรับรัฐบาลหรือธุรกิจเอกชนที่ต้องการระดมเงินทุน โดยการนำหลักทรัพย์ออกใหม่เสนอขายให้แก่ผู้มีเงินออมและต้องการลงทุน

2. ตลาดรองหรือตลาดซื้อขายหลักทรัพย์ (Secondary market หรือ Trading market) เป็นแหล่งกลางสำหรับการซื้อขายหลักทรัพย์ที่ได้ผ่านการจองซื้อในตลาดแรกมาแล้ว จึงเป็นการซื้อขายเพื่อเปลี่ยนมือผู้ถือหุ้นเท่านั้น การซื้อขายอาจจะกระทำผ่านตลาดหลักทรัพย์ (stock exchange) ที่จัดไว้เพื่อการนี้โดยเฉพาะ หรือกระทำนอกตลาดหลักทรัพย์ (over-the-counter) ก็ได้ การซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดรองไม่ใช่เป็นการระดมเงินทุน โดยตรงจากผู้มีเงินออมไปสู่ภาคธุรกิจหรือภาครัฐบาลเหมือนอย่างในตลาดแรก แต่ทำหน้าที่สนับสนุนตลาดแรก โดยก่อให้เกิดสภาพคล่องหรือสร้างความมั่นใจแก่ผู้ซื้อหลักทรัพย์ ในตลาดแรกจะสามารถขายหลักทรัพย์นั้นเพื่อเปลี่ยนกลับคืนเป็นเงินสดเมื่อใดก็ได้ตามที่ต้องการ

ราคาของหลักทรัพย์มีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้ต้องมีการวิเคราะห์ที่เกิดโดยการวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่นักวิเคราะห์ในประเทศไทยส่วนใหญ่นิยมใช้กันมี 2 วิธี คือ การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน (fundamental analysis) และการวิเคราะห์ทางเทคนิค (technical analysis) (Reuters, 2540)

1. การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน เป็นแนวทางที่อาศัยการวิเคราะห์เกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจการเมืองทั้งในระดับระหว่างประเทศและภายในประเทศ รวมถึงการวิเคราะห์ภาวะของแต่ละอุตสาหกรรม และผลการดำเนินงานในแต่ละบริษัท การนำข้อมูลมาใช้ในการประเมินราคาหลักทรัพย์นั้นๆสามารถคาดคะเนได้ถึงมูลค่าที่แท้จริงของราคาหุ้น ทำให้นักลงทุนสามารถทราบได้ว่าควรจะซื้อหลักทรัพย์ใด ในอุตสาหกรรมใดจึงจะได้ผลตอบแทนสูง และควรซื้อหลักทรัพย์นั้นในราคาเท่าใด การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานมีข้อดีคือ เป็นการนำข้อมูลที่เกิดขึ้นจริงจำนวนมากในอดีตมาทำการวิเคราะห์ทำให้ดูน่าเชื่อถือ ส่วนข้อเสียคือ มีการใช้ตัวเลขที่คาดการณ์ไปในอนาคต (เช่น อัตราดอกเบี้ยในอนาคต) นำมาวิเคราะห์รวมกันเพื่อประเมินค่าหลักทรัพย์ที่ควรจะเป็น ทำให้มีการประเมินค่าที่ต่างกันได้มาก อีกประการหนึ่งคือ เมื่อสามารถหาได้แล้วว่าหุ้นใดมีราคาต่ำกว่ามูลค่าที่แท้จริง แต่เราไม่สามารถใช้การวิเคราะห์พื้นฐานมาหาจังหวะในการเข้าซื้อขายได้

2. การวิเคราะห์ปัจจัยทางเทคนิค เป็นแนวทางที่อาศัยการวิเคราะห์การเคลื่อนไหวของราคา และปริมาณการซื้อขายของหลักทรัพย์ในอดีตที่ผ่านมา เพื่อคาดการณ์ถึงแนวโน้มของราคา รวมถึงระดับราคาที่จะซื้อหรือขาย ทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว

ข้อดีของการวิเคราะห์ปัจจัยทางเทคนิค คือการที่นักลงทุนอาศัยหลักสถิติมาใช้ในการพยากรณ์ โดยใช้เพียงในเรื่องของราคา และปริมาณการซื้อขายของหลักทรัพย์ในอดีตเท่านั้น สำหรับนำมาใช้ในการวิเคราะห์ ซึ่งต่างจากการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน ที่ต้องอาศัยข้อมูลในด้าน

ต่างๆ มากมาย ดังนั้นจึงทำให้นักลงทุนที่ใช้วิธีการวิเคราะห์ปัจจัยทางเทคนิค เสียเวลาในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลน้อยกว่าการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน

โดยเหตุผลเบื้องต้นที่จะทำให้การวิเคราะห์ปัจจัยทางเทคนิคมีความน่าเชื่อถือนั้น ประกอบไปด้วยสมมุติฐาน 3 ประการ ดังนี้

1. ราคาเป็นผลรวมที่สะท้อนให้ทราบถึงข่าวสารในด้านต่าง ๆ ทั้งหมดแล้ว
2. ราคาจะเคลื่อนไหวอย่างมีแนวโน้มและจะคงอยู่ในแนวโน้มนั้นๆ ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง จนกว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงแนวโน้ม
3. พฤติกรรมการลงทุนของนักลงทุน จะยังคงมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับพฤติกรรมการลงทุนในอดีต

สรุปได้ว่า การวิเคราะห์ทางพื้นฐาน สามารถใช้ประโยชน์ได้มากในการเริ่มคัดเลือกหุ้นจำนวนหนึ่ง และหาจังหวะการเข้าซื้อขายด้วยการวิเคราะห์ทางเทคนิคอีกครั้งหนึ่ง

ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ จึงมุ่งเน้นที่จะศึกษาถึงการวิเคราะห์ทางเทคนิค ว่าสามารถพยากรณ์ได้ถูกต้องมากน้อยเพียงใด และสามารถประเมินผลตอบแทนของหลักทรัพย์ที่ต้องการลงทุน โดยการใช้เครื่องมือทางเทคนิคในการวิเคราะห์ผลตอบแทนของหลักทรัพย์นั้นๆ ได้น่าเชื่อถือเพียงใด

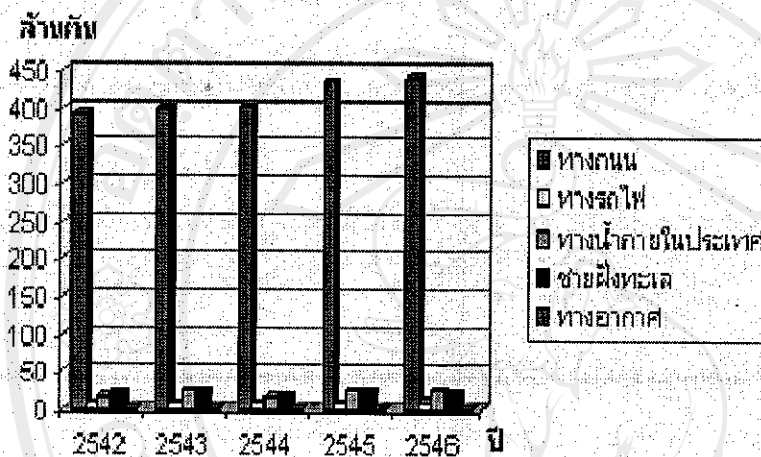
องค์ประกอบที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์คือ ผู้ลงทุน เนื่องจากเป็นผู้สร้างอุปสงค์ และอุปทานในตลาด และการตัดสินใจซื้อและขายของผู้ลงทุนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ราคาหลักทรัพย์ในตลาดขยับตัวขึ้นลง ดังนั้นจึงสามารถแบ่งลักษณะของผู้ลงทุนตามวัตถุประสงค์ในการลงทุนเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. นักลงทุน (investors) เป็นผู้ลงทุนที่ต้องการผลตอบแทนจากการลงทุนในรูปของเงินปันผล ดังนั้นการพิจารณาเลือกหลักทรัพย์จะขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานและคุณภาพของหลักทรัพย์ที่ลงทุน โดยนักลงทุนประเภทนี้จะอาศัยการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน เป็นสำคัญ

2. นักเก็งกำไร (speculators) เป็นผู้ลงทุนในระยะสั้น และคาดหวังผลตอบแทนจากการลงทุนในรูปส่วนต่างราคา (capital gain) และการพิจารณาเลือกหลักทรัพย์ การลงทุนในลักษณะนี้จะต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญและการตัดสินใจที่ฉับไว โดยวิธีการที่นักลงทุนประเภทนี้ยิมนำมาใช้ประกอบการพิจารณาคือ การวิเคราะห์ทางเทคนิค ซึ่งเป็นแนวคิดในการวิเคราะห์ราคาตลาดของหลักทรัพย์ โดยอาศัยการเปลี่ยนแปลงของราคาและปริมาณการซื้อขายในอดีตมาคาดการณ์ราคาหลักทรัพย์ในอนาคต และใช้แผนภูมิรูปภาพเป็นสื่อแสดงถึงรูปแบบการเปลี่ยนแปลงราคาซึ่งการวิเคราะห์แผนภูมิรูปภาพนี้จะมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ค่อนข้างมาก

หลักทรัพย์ในกลุ่มขนส่งและโลจิสติกส์ เป็นกลุ่มหลักทรัพย์ที่น่าสนใจ สำหรับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ เนื่องจากประเทศไทยต้องการเป็นศูนย์กลางการขนส่งของภูมิภาคนี้ จะเห็นได้จาก สถิติการขนส่งภายในประเทศปี 2542 มีปริมาณ 441 ล้านตัน จนถึงปี 2546 มีปริมาณเพิ่มขึ้นตลอดเป็น 499 ล้านตัน โดยมีปริมาณการขนส่งทางถนนมากที่สุด มีปริมาณ 440 ล้านตัน

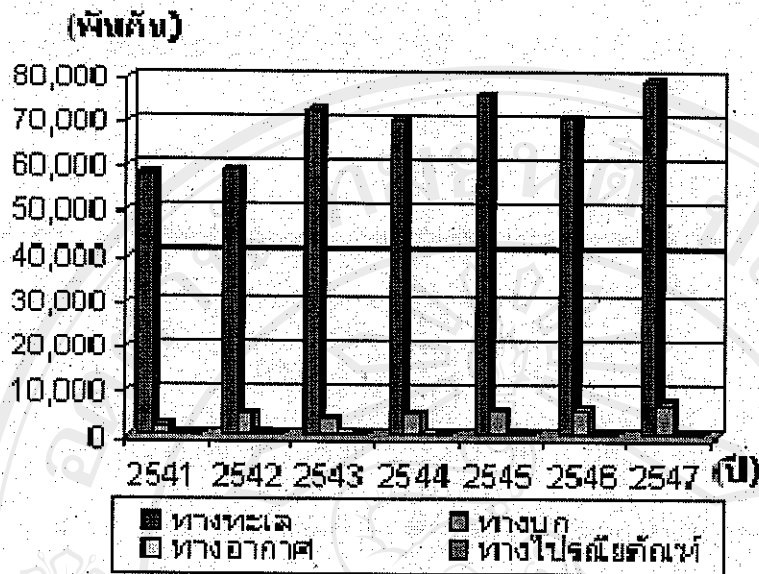
รูปที่ 1 แสดงปริมาณการขนส่งสินค้าภายในประเทศ

ที่มา : กระทรวงคมนาคม (2548)

นอกจากนี้การขนส่งสินค้าเข้ามามีแนวโน้มสูงขึ้น จากปี 2541 มีปริมาณการขนส่ง 56 ล้านตัน จนถึงปี 2547 มีปริมาณขนส่ง 96 ล้านตัน ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอด

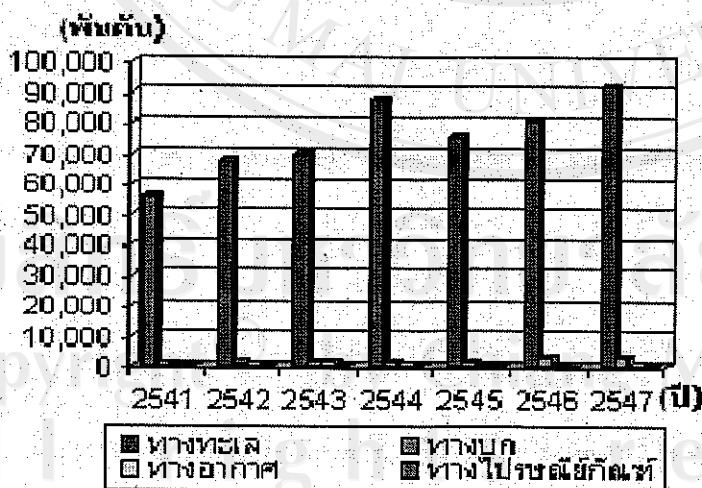
รูปที่ 2 แสดงปริมาณการส่งสินค้าขาเข้า

ที่มา : กระทรวงคมนาคม (2548)

นอกจากนี้การขนส่งสินค้าขาออกมีแนวโน้มสูงขึ้น จากปี 2541 มีปริมาณการขนส่ง 60 ล้านตัน จนถึงปี 2547 มีปริมาณขนส่ง 86 ล้านตัน ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอด

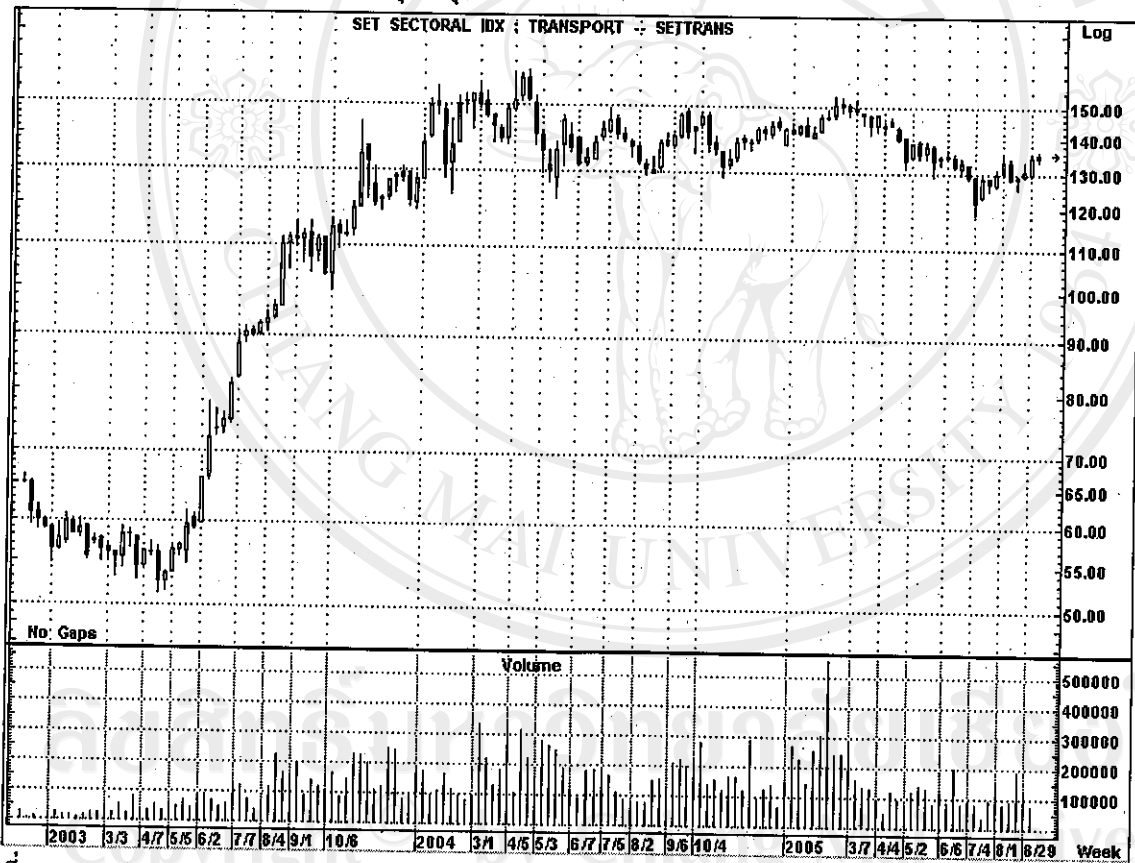
รูปที่ 3 แสดงปริมาณการส่งสินค้าขาออก

ที่มา : กระทรวงคมนาคม (2548)

ในช่วงต้นปี 2546 หลักทรัพย์กลุ่มขนส่งได้รับอิทธิพลจากโรค SARS การก่อการร้าย และสงครามสหรัฐอเมริกา-อิรัก แต่ในช่วงครึ่งปีหลังปีปัญหาดังกล่าวมีสถานการณ์ดีขึ้น ส่งผลให้การซื้อขายหลักทรัพย์โดยรวมดีขึ้นส่งผลให้หลักทรัพย์ในกลุ่มขนส่งและโลจิสติกส์ขึ้นตามไปด้วย พอถึงปี 2547 การขนส่งได้รับอิทธิพลจากราคาน้ำมันที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง หลักทรัพย์กลุ่มขนส่งพยายาม ผลักดันค่าน้ำมันเชื้อเพลิงให้ถูกค่า โดยแยกเป็นค่าโดยสาร และค่าน้ำมันเชื้อเพลิงออกจากกันราคาหลักทรัพย์จึงไม่ค่อยขยับตัวไปมาก มีความผันผวนสูง ถ้าวิเคราะห์ขึ้นพื้นฐาน ถ้าต้นทุนสูงขึ้นผลกำไรของหลักทรัพย์นั้นจะลดลง แต่ในความเป็นจริงราคามีการเคลื่อนไหว อยู่ในกรอบ ซึ่งเปลี่ยนแปลงไม่มาก ดังนั้นการวิเคราะห์ทางเทคนิคจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจที่จะนำมาศึกษา

รูปที่ 4 แสดงการเคลื่อนไหวของหุ้นกลุ่มขนส่งและ โลจิสติกส์

ที่มา : Reuters (2548)

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เปรียบเทียบการส่งสัญญาณซื้อขายที่ได้จากการวิเคราะห์ทางเทคนิคกับการเคลื่อนไหวของราคาหลักทรัพย์จริง

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนในรูปส่วนต่างของราคา (Capital gain) โดยใช้เครื่องมือทางเทคนิคที่แตกต่างกัน

1.2.3 เพื่อหาเครื่องมือในการวิเคราะห์ทางเทคนิคที่ให้ผลตอบแทนสูงสุด

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1.3.1 นักลงทุนและผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการวิเคราะห์ เปรียบเทียบเครื่องมือทางเทคนิค ไปใช้เป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจเลือกลงทุนในกลุ่มขนส่งและโลจิสติกส์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1.3.2 เป็นแนวทางให้ผู้สนใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ได้เลือกใช้เครื่องมือทางเทคนิคในการประกอบการพิจารณาเพื่อตัดสินใจลงทุนหลักทรัพย์ได้

1.3.3 เพื่อหาเครื่องมือในการวิเคราะห์ทางเทคนิคที่ให้ผลตอบแทนสูงสุด

1.4 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้ มุ่งเน้นศึกษาในหลักทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีหลักทรัพย์ในกลุ่มขนส่งและโลจิสติกส์ ได้แก่

-บริษัทท่าอากาศยานไทย	AOT
-บริษัทเอเชียน มารีน เซอร์วิสส์	ASIMAR
-บริษัททางด่วนกรุงเทพ	BECL
-บริษัทบางปะกง เทอร์มินอล	BTC
-บริษัทจุฬานาวี	JUTHA
-บริษัทพีริเชียส ชิปปิ้ง	PSL
-บริษัทอาร์ ซี แอล	RCL
-บริษัททรัพย์ศรีไทยคลังสินค้า	SST
-บริษัทการบินไทย	THAI
-บริษัทโทรคมนาคมไทย อาเนตต์ซีล	TTA

ทั้งนี้ไม่ได้นำหลักทรัพย์ บริษัทกรุงเทพโสภณ(KWC) บริษัทไทยซูการ์ เทอร์มินัล (TSTE) และบริษัทยูไนเต็ค แสตนคาร์ด เทอร์มินัล (UST) เนื่องจากมีปริมาณการซื้อขายน้อย

ระยะเวลาในการศึกษา โดยจะใช้ข้อมูลรายวันตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2546 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2547 รวมระยะเวลา 2 ปี เนื่องจากประเทศไทยต้องการเป็นศูนย์กลางการขนส่งในภูมิภาค ประกอบกับช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่ภาวะเศรษฐกิจของประเทศเริ่มฟื้นตัวจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ และการเคลื่อนไหวของราคาหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเริ่มมีการเคลื่อนไหวตามปกติ สำหรับเครื่องมือทางเทคนิคที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มี 5 ชนิด คือ

-เครื่องมือค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่สองเส้น (Moving Average Convergence Divergence: MACD)

-เครื่องมือดัชนีกำลังสัมพัทธ์ (Relative Strength Index: RSI)

-เครื่องมือวัดการแกว่งตัวของระดับราคาแบบเร็ว (Fast Stochastic)

-เครื่องมือวัดการแกว่งตัวของระดับราคาแบบช้า (Slow Stochastic)

-เครื่องมือวัดการแกว่งตัวของระดับราคาแบบประยุกต์ (Modified Stochastic)

สาเหตุที่ศึกษาเครื่องมือเหล่านี้เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่นักลงทุนโดยทั่วไปสามารถอ่านค่าได้ง่ายและยังมีผู้ศึกษาวิจัยในเครื่องมือทั้ง 5 นี้อยู่ไม่มาก

1.5 แหล่งที่มาของข้อมูล

ข้อมูลที่น่ามาใช้ในการศึกษาคือ ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยเก็บรวบรวมมาจากการสรุปราคาปิดในแต่ละวันของหลักทรัพย์ในกลุ่มขนส่งและโลจิสติกส์ จากแหล่งดังต่อไปนี้

-จากศูนย์การเงินและการลงทุน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (Finance and Investment Center, Chiang Mai University)

-ข้อมูลสถิติการซื้อขายหลักทรัพย์ที่สรุปโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและเอกสาร วารสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

-แหล่งข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต เช่นฐานข้อมูลออนไลน์ OPAC

-บริษัทหลักทรัพย์กิมเอ็ง (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)

-แหล่งข้อมูลในห้องสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1.6 นิยามศัพท์

การวิเคราะห์หลักทรัพย์ทางเทคนิค หมายถึงการวิเคราะห์หลักทรัพย์โดยศึกษาพฤติกรรมและการเคลื่อนไหวของราคาและปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ในอดีตเพื่อพยากรณ์แนวโน้มราคาในอนาคต

ผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ หมายถึงผลตอบแทนในรูปส่วนต่างของราคาสุทธิ โดยการนำมูลค่าทรัพย์สินสุทธิ (net asset value) ในตอนสิ้นวันสุดท้ายของช่วงเวลาที่ทำการศึกษามาเปรียบเทียบกับเงินลงทุนเริ่มแรก เพื่อทดสอบว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปในอัตราร้อยละเท่าไร

MACD หมายถึงเครื่องมือค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่สองเส้น ซึ่งเป็นเครื่องมือในการปรับค่าให้เรียบเพื่อใช้ในการติดตามแนวโน้มราคาว่า ใกล้จะสิ้นสุดหรือกำลังจะเข้าสู่แนวโน้มใหม่หรือไม่

RSI หมายถึงเครื่องมือดัชนีกำลังสัมพันธ์ ซึ่งเป็นตัววัดความแกว่งตัวของราคา และใช้เป็นตัวชี้ทิศทางของตลาดในระยะสั้นถึงปานกลาง

Stochastic หมายถึงดัชนีวัดการแกว่งตัวของราคาที่ศึกษาความสัมพันธ์การเคลื่อนไหวของราคาในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ กับราคาปิด เพื่อดูแนวโน้มของราคาหลักทรัพย์

ราคาตลาด (Market price) หมายถึงราคาของหุ้นหรือหลักทรัพย์ที่เกิดขึ้นจากการจับคู่โดยระบบคอมพิวเตอร์ของตลาดหลักทรัพย์เพื่อการซื้อขายหลักทรัพย์ (Automated System for the Stock Exchange of Thailand) จากราคาเสนอซื้อและราคาเสนอขายที่ดีที่สุด กล่าวคือเป็นราคาหุ้นที่มีการซื้อขายที่เกิดขึ้นจริง ณ ขณะใดขณะหนึ่ง ซึ่งอาจสูงกว่าหรือต่ำกว่ามูลค่าที่ตราไว้ (Par Value) ก็ได้

ราคาเปิด (open price) หมายถึงราคาซื้อขายหลักทรัพย์ครั้งแรกบนกระดานหลักในตลาดหลักทรัพย์ของวันทำการซื้อขายหลักทรัพย์ในแต่ละวัน

ราคาปิด (close price) หมายถึงราคาซื้อขายหลักทรัพย์ครั้งสุดท้ายบนกระดานหลักในตลาดหลักทรัพย์ของวันทำการซื้อขายหลักทรัพย์ในแต่ละวัน ในกรณีไม่มีราคาดังกล่าว ให้ใช้ราคาซื้อขายหลักทรัพย์ครั้งสุดท้ายบนกระดานหลักของวันทำการซื้อขายหลักทรัพย์ก่อนหน้า

ราคาสูงสุด (high price) หมายถึงราคาซื้อขายหลักทรัพย์สูงสุดประจำวันของหลักทรัพย์แต่ละตัวในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ราคาต่ำสุด (low price) หมายถึงราคาซื้อขายหลักทรัพย์ต่ำสุดประจำวันของหลักทรัพย์แต่ละตัวในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

วันทำการ หมายถึงวันที่เปิดทำการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยจะเปิดทำการซื้อขายในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ โดยเปิดทำการช่วงเช้าเวลา 10.00 – 12.30 น. และช่วงบ่ายเวลา 14.30 – 16.30 น.

ผู้ลงทุน หมายถึงผู้ที่เข้ามาทำการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. **นักลงทุน (investor)** คือ นักลงทุนที่ลงทุนโดยหวังผลตอบแทนจากเงินปันผลเป็นหลัก โดยจะทำการพิจารณาคุณภาพของหลักทรัพย์ที่จะลงทุนอย่างรอบคอบเพื่อให้มีความเสี่ยงน้อยที่สุด นักลงทุนประเภทนี้มักลงทุนในหุ้นของบริษัทที่กำลังเติบโต มีโครงการขยายงานหรือขยายกิจการตามที่ได้วางแผนไว้ ถึงแม้บริษัทเหล่านี้จะจ่ายเงินปันผลต่ำแต่นักลงทุนก็ยังพอใจที่จะซื้อ เนื่องจากบริษัทได้กั้นเงินส่วนหนึ่งไปลงทุนในการขยายกิจการ ซึ่งหากการขยายกิจการประสบความสำเร็จก็จะจ่ายเงินปันผลมากขึ้นและส่งผลให้ราคาหุ้นสูงขึ้นด้วย

2. **นักเก็งกำไร (speculator)** เป็นนักลงทุนที่ลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีความเสี่ยงสูง โดยหวังผลตอบแทนในรูปกำไรจากการขายหลักทรัพย์ในระยะเวลาดสั้น ๆ และไม่หวังเงินปันผล การลงทุนในลักษณะนี้ผู้ลงทุนจะต้องมีความรู้ ความชำนาญ และการตัดสินใจที่รวดเร็วโดยอาศัยจังหวะการเคลื่อนไหวของราคาหลักทรัพย์เป็นสำคัญ

ดัชนีราคาหุ้น (stock price index) คือ เครื่องมือทางสถิติที่แสดงความเคลื่อนไหวของราคาหุ้นโดยรวมของตลาด ถ้าดัชนีมีค่าสูงจะหมายความว่าจะมีราคาหุ้นส่วนใหญ่ในตลาดหลักทรัพย์สูงขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับราคาหุ้นในวันฐานและวันที่ผ่านมาและถ้าดัชนีมีค่าลดลงจะหมายความว่าราคาหุ้นส่วนใหญ่ในตลาดหลักทรัพย์ลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับราคาหุ้นในวันฐานและวันที่ผ่านมา

ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ (SET Index) คือ อัตราส่วนระหว่างมูลค่าตลาดรวมในวันนี้กับมูลค่าตลาดรวม ณ วันฐาน(วันที่ 30 เมษายน 2518 เป็นวันแรกที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเปิดทำการซื้อขายหลักทรัพย์) และจะมีการปรับฐานในกรณีที่มีการรับหลักทรัพย์ใหม่เข้าตลาด มีการเพิกถอนหลักทรัพย์ออกจากตลาด บริษัทจดทะเบียนหรือบริษัทรับอนุญาตมีการเพิ่มหรือลดทุนหรือควบกิจการกับบริษัทนอกตลาดหลักทรัพย์

ตลาดที่มีประสิทธิภาพ (efficient market) คือ ตลาดที่ราคาหลักทรัพย์ไม่ว่า ณ เวลาใดเวลาหนึ่งเป็นตัวสะท้อนข้อมูลข่าวสารที่อยู่อย่างเต็มที่ ราคาหลักทรัพย์สามารถปรับตัวสูงขึ้นหรือลดลงอย่างรวดเร็ว เมื่อมีข้อมูลข่าวสารใหม่ ดัชนีราคาหลักทรัพย์ (stock price index) เป็นเครื่องมือทางสถิติที่แสดงการเคลื่อนไหวของราคาหลักทรัพย์โดยรวมในตลาด ถ้าดัชนีมีค่าสูงหมายความว่าราคาหลักทรัพย์ส่วนใหญ่ในตลาดหลักทรัพย์สูงขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับราคาหลักทรัพย์ในวันฐาน

และวันที่ผ่านมา ถ้าดัชนีมีค่าลดลงหมายความว่าราคาหลักทรัพย์ส่วนใหญ่ในตลาดหลักทรัพย์ลดลง เมื่อเทียบกับราคาหลักทรัพย์ในวันฐานและวันที่ผ่านมา

ผลตอบแทนจากหลักทรัพย์ (security return) หมายถึงผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริง (realized return) และผลตอบแทนที่คาดหวัง (expected return) ผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริงเป็นผลตอบแทนที่เกิดขึ้นหลักจากความจริงที่ได้เกิดขึ้นแล้ว (ex post turn) หรือได้รับผลตอบแทนนั้นแล้ว ส่วนผลที่ได้พยากรณ์ไว้ ซึ่งอาจจะเป็นหรือไม่เป็นไปตามที่คาดไว้ก็ได้ ดังนั้นผลตอบแทนที่คาดหวังเป็นผลตอบแทนที่มีขึ้นก่อนความจริงจะปรากฏ (ex ante return) ในการลงทุนในหลักทรัพย์นั้นผลตอบแทนที่เกิดขึ้นอาจได้จากดอกเบี้ย (Interest) หรือเงินปันผล (dividend) และเกิดจากส่วนต่างของการเปลี่ยนแปลงในราคาของสินทรัพย์ที่เรียกว่า capital gain หรือ capital loss ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภทของหลักทรัพย์ที่ถืออยู่ ผลตอบแทนทั้งหมด สามารถหาได้ดังนี้

$$\text{Total return} = \frac{\text{Cash payment received} + \text{Price change over the period}}{\text{Purchase price of asset}}$$

นั่นคือในพันธบัตร ผลตอบแทนจะหาได้จาก

$$\text{Total return} = \frac{\text{Holding - period income} + (\text{Sales price} - \text{Purchase price})}{\text{Purchase price}}$$

ในหลักทรัพย์หรือหุ้น ผลตอบแทนใน Single period (t) หาได้จาก

$$\text{Total return} = \frac{\text{Dividend}_t + (\text{Market price}_t - \text{Market price}_{t-1})}{\text{Market price}_{t-1}}$$

ความเสี่ยง (risk) ความเสี่ยงในการถือหลักทรัพย์มีความสัมพันธ์ที่อาจทำให้ผลตอบแทน (return) ที่จะได้รับน้อยกว่าผลตอบแทนที่คาดหวังไว้ ซึ่งสาเหตุก็อาจมาจากการที่เงินปันผลหรือดอกเบี้ยที่ได้ก็น้อยกว่าที่คิด (failure of dividend) และ/หรือราคาของหลักทรัพย์ที่ปรากฏนั้นน้อยกว่าที่เราคาดหวังไว้ (Donald E. Fischer and Ronald J. Jordan, 1995 : 70) สาเหตุที่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลง (variations) ในผลตอบแทนนั้นก็คืออิทธิพลบางอย่างที่มาจากภายนอกกิจการซึ่งไม่สามารถควบคุมได้ส่งผลกระทบต่อหลักทรัพย์และอิทธิพลจากภายในกิจการเองซึ่งสามารถควบคุมได้ อิทธิพลภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้นั้นเรียกว่า systematic risk ในทางตรงกันข้ามปัจจัยอิทธิพลจากภายในกิจการซึ่งสามารถควบคุมได้เรียกว่า unsystematic risk

ความเสี่ยงที่เป็นระบบ (systematic risk) คือความเสี่ยงส่วนที่ให้ผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์เปลี่ยนแปลงไปโดยก่อให้เกิดผลกระทบต่อราคาของหลักทรัพย์ทั้งหมดในตลาด ซึ่งได้แก่ การเปลี่ยนแปลงในเศรษฐกิจ การเมือง และทางด้านสังคม ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์อาจปรับตัวในทางที่ลดลงมาก สาเหตุที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงที่เป็นระบบ (source of systematic risk) อาจเกิดจาก ความเสี่ยงอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงภาวะตลาด ความเสี่ยงอันเกิดจากการเคลื่อนไหวของอัตราดอกเบี้ย ความเสี่ยงอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงอำนาจซื้อ

ความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ (unsystematic risk) คือ ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากปัจจัยที่มีผลกระทบต่อบริษัทในบริษัทหนึ่งโดยเฉพาะหรือกระทบกระเทือนต่อราคาหลักทรัพย์ของบริษัทนั้นเพียงแห่งเดียวทำให้บริษัทนั้นเปลี่ยนแปลงไปจากบริษัทอื่น โดยไม่มีผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์อื่น ๆ ในตลาด ซึ่งปัจจัยดังกล่าวอาจได้แก่ การเปลี่ยนแปลงในรสนิยมของผู้บริโภค (consumer preference) การนัดหยุดงานของแรงงานในบริษัท (labor strikes) ปัจจัยนี้มีผลกระทบต่อผลตอบแทนของบริษัทหนึ่งแต่ไม่มีผลกระทบต่อทั้งตลาดหลักทรัพย์ สาเหตุที่ทำให้เกิดความเสี่ยงประเภทนี้อาจเกิดได้จาก ความเสี่ยงอันเกิดจากการบริหารธุรกิจ ความเสี่ยงในการจัดการ ความเสี่ยงอันเกิดจากนโยบายทางการเงินของธุรกิจ

ตลาดกระทิง (Bull Market) คือการเคลื่อนไหวของตลาดหลักทรัพย์ที่อยู่ในลักษณะเคลื่อนไหวในทางขึ้น (rising movement) นักลงทุนจะเรียกตลาดในภาวะนี้ว่า “primary bull market” หมายถึง “ตลาดซื้อ” กล่าวคือ ในช่วงนี้นักลงทุนจะซื้อหลักทรัพย์เป็นส่วนใหญ่ทำให้ อุปทานน้อยกว่าอุปสงค์ ราคาหลักทรัพย์จะสูงขึ้น

ตลาดหมี (Bear Market) คือการเคลื่อนไหวของตลาดหลักทรัพย์ที่อยู่ในลักษณะเคลื่อนไหวในทางตกต่ำ (falling movement) นักลงทุนจะเรียกตลาดในภาวะนี้ว่า “primary bear market” หมายถึง “ตลาดขาย” กล่าวคือ ในช่วงนี้นักลงทุนจะขายหลักทรัพย์เป็นส่วนใหญ่มากกว่าการลงทุนซื้อทำให้อุปสงค์มีน้อยกว่าอุปทานราคาหลักทรัพย์จะตกต่ำลง

Overvalued คือการที่หลักทรัพย์มีราคาสูงกว่าที่ควรจะเป็นเมื่อพิจารณาจากปัจจัยพื้นฐานของบริษัท หลักทรัพย์ที่มีราคาสูงเกินจริงนี้มีแนวโน้มว่าราคาจะลดต่ำลงเป็นลำดับ

Undervalued คือการที่หลักทรัพย์มีราคาต่ำกว่าที่ควรจะเป็นเมื่อพิจารณาจากปัจจัยพื้นฐานของบริษัท หลักทรัพย์ที่มีราคาต่ำกว่าที่ควรจะเป็นนี้มีแนวโน้มว่าราคาจะเพิ่มสูงขึ้นเป็นลำดับ

Overbought คือ การที่หลักทรัพย์อยู่ในระดับภาวะที่มีการซื้อมากเกินไป ทำให้ราคาของหลักทรัพย์อยู่ในระดับค่อนข้างสูง

Oversold คือ การที่หลักทรัพย์อยู่ในระดับภาวะที่มีการขายมากเกินไป ทำให้ราคาของหลักทรัพย์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ